

# ERŐS VÁRUNK

Kollégiumi emlékkönyv

Szerkesztette NAGY PÁL

CUSTOS KIADÓ  
Marosvásárhely, 1993

*Szöcs Kálmán*

## Néha szeretnék Bolyai lenni

*Nem értették, hogy miért ég szemem,  
Az Alma–Mater bamba fallal nézett,  
S unott Odüsszeusz bukdácsolt tépett  
Lapokon át, híg hexameteren.*

*Féltem, kővé válik az értelem,  
Meg kellett tudnom jó korán, mit érek,  
Hogy ha majd minden múltamon átlépek,  
Befogad–e a lemért végtelen?*

*Tagadtak tárgyak s szülő–szavak sorra,  
És rámtapadt a város zsíros mocska,  
Hát tagadásnak gyűlt az erő bennem.*

*Lassan penge–élessé hültem én,  
S indultam így a kelő nap telén,  
Nem hasonulva soha senkihez sem.*

\*

*Nem hasonulva soha senkihez sem...  
Apám motyogva töpreng s intve int,  
Tegyek számok szokásai szerint,  
S versek virányait híven szeressem.*

*Szavai gubbasztanak méla–resten,  
Érzem, nem lát már, mikor rámtékit,  
Számoljon vagy szavaljon, azt a kínt,  
Mit érzek, nem érti meg emberekben.*

*Nem egyesít már hitet s logikát,  
Hűtlenné kényszeríti hű fiát,  
Százszor megöltem őt egy életemben.*

*Lehettem volna bölcs tanár vagy vidám  
Asztaloknál rímelttem volna cifrán,  
S megszámtolt csillagok költője lettem.*

\*

*Megszámtolt csillagok költője lettem,  
Egy mondat kellett s két vonal csupán,  
Az úr megingott s kinyílt azután,  
Íme, mindennél szebb a lehetetlen!*

*Mert hát van szép halál is. Múlni csendben  
Aranyló, bongó őszi délután,  
Szép, ha a gyermek járni kezd sután,  
Vagy ha a lányok ajka ajzva rebben.*

*Halálra sebezhettem volna könnyen  
Kardommal egy egész kaszárnyát, s könnyem  
Hullt volna lányért boldog-fényesen.*

*De hát valami mást találtam végül.  
Fájdalmat adni földnek, égnek ékül,  
Hogy örök versként szálljon életem.*

\*

*Hogy örök versként szálljon életem,  
Míg elmarad mögöttem lent a város,  
Amely bálványainak kéjjel áldoz,  
S hol tehetségtelen, ki pénztelen.*

*Apámat már azért sem érthetem,  
Hogy élhetett itt annyi ócska, álmos  
Asztal és tréfa közt, ha oly világos  
Volt elméje, mint néha képzelem?*

*A nagypolgárok s talpnyalók szeszélye  
A megszokást vitte már oly tökélyre  
Hogy csak a Maros maradt énvelem.*

*Világot mintázott egy utca nékem,  
Így űzött átal házon, boron, égen  
A megszokástól való félelem.*

\*

*A megszokástól való félelem  
Tiltott tőlem minden megismert álmot.  
Boldog, ki nincstelen és százszor áldott  
az átok, mely kíséri énekem.*

*Göncölszekéren szállni ékesen,  
S élő emberként lenni lent a vádlott,  
Viselni nevet, rangot, cifra jármot,  
S ujjongni semmiért hű-lelkesen.*

*Százezernyi ellentétből aztán  
Választottam kettőt, s létük hasznán  
Töprenghet úcs és álmodó, ha libben*

*Éjjél után a titkok fátyla s kéken  
Leszáll egy hűvös tűzkorong majd értem,  
És indulok és zúg az éj felettem.*

\*

*Elindultam s zúgott az éj felettem,  
S lehunyt szemekkel néztem önmagam:*

*Mogorva gyermek indul parttalan  
Vizek felé s töpreng, a kék egekben*

*Vannak-e üveg városok, hol szebben  
Beszél a mészáros? S hol halk szavam  
Harang lesz, hogyha szép, s nem hasztalan  
Hull száz darabra szét és ahol ketten*

*Vannak a magányosok is talán...  
S akkor hallom mögöttem: „Lám, no lám,  
Ébren álmódik, sült bolond a szentem,*

*Megy és nem is a lábai viszik,  
Bár hát igaz, az apja is kicsit...”  
Sár-ember, s ember-ég titkát kilestem.*

\*

*Sár-ember s ember-ég titkát kilestem,  
Tudtam, jönnek utánam majd sokan,  
S vívó-állásban álltam biztosan  
kétlábonjáró bárgyúságok ellen.*

*És így hült és fényesült a lelkem,  
Nyugodtan néztem, nyaram mint rohan,  
Éreztem, szemem kékje megfogon  
Egy foghatatlan, kemény-távol testben.*

*Az én magányom millióknak ért meg,  
Ki nem szenvedett, semmiként sem ért meg.  
A célt csak látom, el nem érhetem.*

*De tudom, és kimondom legalább!  
Az értelemnél nem adtam alább.  
S megállt s mind messzebb tűnt a végtelen.*

\*

Megállt s mind messzebb tűnt a végtelen,  
S a vásárhelyi vár alatt az útra  
Titkos jelet rajzolt az évek uja:  
„Vándor, siess tovább, menj csendesen,

Másként befon a pöffedt fürtelem.”  
És féldécizve, flekkenezve, súgva,  
És pletyka, rokon, ablak mögé bújva  
Osontak harcra mindig ellenem.

Tudtam, hogy Bécsben sem lesz jobb sorom,  
De lesz a lázadásra szebb okom,  
S nem égek egyre tehetetlenül.

Százados úr! Mindenképp élni kell!  
Lehet, a Mindenség szoknyát visel,  
S majd néma testén lázam csendesül.

\*

S majd néma testén lázam csendesül,  
És elpihennek ott kóbor szerelmek,  
Még az az egyetlen is tán, amelynek  
Fájdalmát én érzem csak egyedül.

Együtt leszünk. Szívemre béke ül,  
Találkozunk mind; én s a rég-volt gyermek,  
A szabadság s a rend, idő s a tettek,  
S fényévek húrján vak éj hegedül.

Törvények, eszmék, melyek egymás mellett  
Jártak külön-külön, egymásra lelnek,  
Az igazság is csillag lesz megint.

*A végtelenre vettem az embert,  
azt is, mit alkotott, azt is, mit nem mert,  
Találkozunk ott végül sorra mind.*

\*

*Találkozunk ott végül sorra mind,  
És most e költött randevút betartod  
Egyetlenem. És rámragyog az arcod,  
Öledben századomnak gondja ring.*

*Fogad havát látom, hogy újra int  
Komoly kezed s napfény-fejed lehajtod,  
Lásd hát, ki vére ellen vívott harcot,  
Rádmosolyogja mind a régi kint.*

*Lehet, hogy érted éltem ezidáig,  
Lehet, hogy jött volna egy jobb, egy másik,  
Mindegy. Aki szeret, mindig veszít.*

*S fehér bokáknak útját, nemző csendet,  
Csipók ringását hősök sírja helyett  
Így hirdetek mégis szívem szerint.*

\*

*Így hirdetem mégis szívem szerint  
végállomását gondnak, ősi bűnnek,  
A sínek véges-végül összefutnak,  
Ha nem a mértan, hát a hit segít.*

*Egy világnyi város most tán rámlegyint,  
A csillagok csipogva összebújnak,  
S fűgét mutatok minden csinált-úrnak.  
Élek. Se lent, se fönt, se bent, se kint.*

*Okosan tudom, amit tudok most már.  
A józan észből nem lesz soha oltár,  
Melyre hazug misék leple terül.*

*Ünneplőt öltök a találkozóra,  
Meg lesz reményünk s létünk kézfogója,  
Míg valóság és álom egyesül.*

\*

*Míg valóság és álom egyesül,  
Egymásba símulnak szavak s a tettek,  
S ha egyszer mégis szónokolni kezdenek,  
Tudjuk, hogy nem a gyáva van felül.*

*Bronz-hősök néznek értelmetlenül,  
Ahol a hadak sorra égrementek,  
S útján a hosszú kettős-képzeletnek  
Bohygók törvénye hidegen feszül.*

*Az ember gyarló, ám szeret szeretni,  
Hítetni kell hát, nem csak hitegetni,  
És éggé válik három cseppnyi tintám.*

*Hiszünk majd újra könyvnek, szónak, lánynak,  
Hiszünk, hogy bírjuk terhét a világnak.  
S megyünk, ha nem érdemes, akkor is tán.*

\*

*S megyünk, ha nem érdemes, akkor is tán,  
Csak tudjuk hinni, hogy ott valahol  
Egy biztos, tiszta rend reánk hajol,  
S tort ülünk éjek, pénzek, rémek sírján.*

*A borospincéket sorra kinyitnám,  
S ahol fagyott mezők harangja szól,*



*Két Nap kéne kétszer az ég fölött,  
És átsétálnánk álnok indák hídján.*

*Mert szebb talán az út, ha végtelen,  
És szebb a cél, ha el nem érhetem,  
S szépillök én is véle, benne bízván.*

*Biztossá válik így a lehető,  
Közterek helyett valók perce jó.  
Legyőzzük a halált s meghalunk sírván.*

\*

*Legyőzzük a halált s meghalunk sírván,  
S kívül, ki kőnek hűségét gagyog,  
Az utak útja hűvösen ragyog,  
Papok és tiszték évét oldva tisztán.*

*Másokért éltem földi létet hitvány  
Bölcsök s szajhák közt. Hit és tény vagyok.  
Egy test után én két nyomot hagyok,  
S jövődök mindig jövő múltja nyílt rám.*

*Ahonnán indultam, ott más világ van.  
Harcoljak törpék ellen? Hisz kiálltam  
A csendet, mellyel öl a végtelen.*

*De önmagamban én sem élhetek,  
Mindig az úrön–innen ébredek,  
Értsétek meg hát, miért ég szemem.*

\*

*Értsétek meg, hogy miért ég szemem,  
Nem hasonultam soha senkihez sem,  
Megszámolt csillagok költője lettem,  
Hogy örök versként szálljon életem.*

*A megszokásról való féltélem*

*Elindított s zúgott az éj felettem,  
Sár-ember s ember-ég tütkát kilestem,  
S megnyílt s mind messzebb tűnt a végtelen.*

*Majd néma testén lázam csendesül,  
S találkozunk ott végül sorra mind,  
Hirdetem szívem s eszem szerint.*

*Míg valóság és álom egyesül,  
Megyünk, ha nem érdemes, akkor is tán,  
Legyőzve a halált, s meghalva sírván.*

(A 20 éve halott költő hagyatékában őrzött szonettkoszorú egészében itt jelenik meg először; részleteket közölt belőle az Igaz Szó 1975-ös 3. száma.)